

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA VALORES ÉTICOS

DEPARTAMENTO XH- NIVEIS 2º e 4ºESO

CURSO 2022-23

PILAR DE CASTRO

CONCRECIÓN DE OBXECTIVOS POR CURSO:

OBXECTIVOS SEGUNDO CURSO

1. Expresar o significado da personalidade, describindo as virtudes e os valores éticos que fortalecen o carácter e axudan a actuar sobre a base da razón e da liberdade.
2. Tomar conciencia da importancia que teñen o desenvolvemento da autonomía e o control da conduta no crecemento moral da persoa cara á vida adulta.
3. Desenvolver certas habilidades sociais e técnicas de comunicación para dominar formas e xestos habituais que favorezan tanto as relacións interpersoais como o respecto á dignidade e aos dereitos das persoas.
4. Identificar as aptitudes que posúe o ser humano para construír un autoconcepto positivo e potenciar a súa autoestima.
5. Valorar a importancia das habilidades emocionais, sociais e asertivas, co fin de moldear a personalidade a través de valores e virtudes éticos que favorezan as relacións interpersoais positivas e respectuosas, asegurando así unha vida en sociedade máis xusta e enriquecedora.
6. Entender a influencia das virtudes e dos valores éticos no establecemento respectuoso e comprensivo de relacións interpersoais, así como no exercicio da liberdade individual e social.
7. Identificar a liberdade como base que sostén a moral da persoa e a intelixencia, a vontade e as normas éticas como medios que rexen a súa conduta.
8. Sinalar os límites entre a liberdade persoal e a social, marcados pola ética e os dereitos humanos.
9. Recoñecer a vida privada e pública das persoas para trazar os límites da liberdade individual e social.
10. Asumir que a liberdade e a xustiza conforman a base moral do ser humano, valorando a vontade e a razón como elementos que incrementan a súa independencia e autonomía na sociedade.
11. Coñecer diversas teorías éticas, así como os elementos comúns e diferenciadores que as compoñen.
12. Teorías éticas, como o hedonismo de Epicuro, o e. Comprender os elementos máis significativos de teudemonismo aristotélico e a ética utilitarista.

13. Aproximarse aos aspectos básicos do eudemonismo aristotélico, apreciando a súa validez na actualidade.
14. Coñecer as semellanzas e as diferenzas entre a ética, o dereito e a xustiza.
15. Coñecer o panorama actual respecto ao exercicio dos dereitos da muller e da infancia en gran parte do mundo, coñecendo as causas da situación e tomando conciencia delas, co fin de promover a súa solución.
16. Tomar conciencia da falta de neutralidade de certas investigacións científicas actuais, cuxos obxectivos non respectan un código ético fundamentado na Declaración Universal dos Dereitos Humanos, en prol dun falso progreso e prexudicando as persoas ou o ambiente.
17. Coñecer que é a tecnociencia e avaliar o seu impacto negativo no ambiente.
18. Aplicar os valores éticos da Declaración Universal dos Dereitos Humanos como criterio para establecer límites éticos e xurídicos á actividade científica e tecnolóxica, evitando así unha aplicación indebida e facilitando a resolución dos dilemas morais que adoitan presentarse nos campos da medicina e da biotecnoloxía.
19. Entender os problemas que a dependencia da tecnoloxía provoca ao ser humano.
- 20. Identificar pautas e investigacións científicas que non respectan o código ético fundamentado na Declaración Universal dos Dereitos Humanos.**

OBXECTIVOS CUARTO CURSO

1. Analizar a declaración universal dos Dereitos Humanos.
2. Reflexionar sobre a Globalización e a importancia dos medios de comunicación.
3. Coñecer o Concepto de Dignidade según o filósofo Kant.
4. Analizar os dereitos do individuo fronte a o Estado e os límites da intervención estatal.
5. Estudiar a importancia da Ética e as distintas teorías: Ética Formal, Deontolóxica e Ética do Discurso.
6. Entender a relación Ética e Dereitos humanos.
7. Coñecer o pensamento do filósofo Ortega e Gasset sobre a Vida e a Ética.
8. Reflexionar sobre a Democracia como estilo de vida.

9. Analizar as consecuencias da Globalización.
10. Tomar conciencia do outro problema da actualidade: O Consumismo.
11. Entender a relación entre Sociedade e Xusticia.
12. Recoñecer a diferenza entre Dereito, Moral e Xusticia.
13. Comprender a Obxección de Conciencia e a Desobediencia Civil.
14. Entender os Dereitos Humanos como fundamento da Xusticia.
15. Coñecer os organismos que defenden os Dereitos Humanos (ONU, ONG).
16. Valorar a Paz e a seguridade.
17. Tomar conciencia do cambio climático.
18. Reflexionar sobre a Guerra e as consecuencias desta.
19. Entender a necesidade de establecer límites éticos en la ciencia y la técnica.
20. Recoñecer a nosa responsabilidade como consumidores e desenvolver a nosa conciencia ecolóxica.

CONTIDOS 2º de ESO	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP CLAV E
		Bloque 1. A dignidade da persoa		
. Conceptos de persoa achegados pola filosofía	Construír un concepto de persoa, consciente de que esta é indefinible, valorando a dignidade que posúe polo feito de ser libre.	Sinala as dificultades para definir o concepto de persoa, analizando algunhas definicións achegadas por filósofos/as.		CCL
. Visión kantiana: a persoa como suxeito autónomo e como un fin en si mesma.	. Identificar os conceptos de heteronomía e autonomía, mediante a concepción kantiana da persoa, coa finalidade de valorar a súa importancia e aplicala na realización	Explica a concepción kantiana do concepto de persoa, como suxeito autónomo capaz de ditar as súas propias normas morais. Comenta e valora a idea de Kant ao concibir a	Visión kantiana: a persoa como suxeito autónomo e como un fin en si mesma.	CSC

	da vida moral.	persoa como un fin en si mesma, rexeitando a posibilidade de ser tratada por outros como instrumento para alcanzar fins alleos a ela.		
. Noción aristotélica da virtude: relación cos actos, os hábitos e o carácter. Virtudes éticas.	Entender a relación entre os actos, os hábitos e o desenvolvemento do carácter, mediante a comprensión do concepto de virtude en Aristóteles e, en especial, o relativo ás virtudes éticas, pola importancia que teñen no desenvolvemento da personalidade	Sinala en que consiste a virtude e as súas características en Aristóteles, indicando a súa relación cos actos, os hábitos e o carácter. Enumera algúns dos beneficios que, segundo Aristóteles, achegan as virtudes éticas ao ser humano, identifica algunhas destas e ordénaas segundo un criterio racional.		CSC CAA CCL CSC

		Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais					
Diferenzas entre ética e dereito. Posibles conflitos entre os valores que regulan a vida privada e os que regulan a vida pública.	. Distinguir, na persoa, os ámbitos da vida privada e da vida pública, a primeira regulada pola ética e a segunda polo dereito, coa finalidade de identificar os límites da liberdade persoal e social.	Distingue entre os ámbitos de acción que corresponden á ética e ao dereito, e expón as súas conclusións mediante unha presentación elaborada con medios informática. ▪ Reflexiona arredor do problema da relación entre estes dous campos, o privado e o público, e a posibilidade de que exista un conflito de valores éticos entre ambos, así como a forma de atopar unha		CCL CD CCL CSC CSIE E	X		

		solución baseada nos valores éticos, exemplificando de maneira concreta tales casos, e expón as súas posibles solucións fundamentadas eticamente.					
		Bloque 3. A reflexión ética					
Diferenza entre ética e moral. Reflexión ética como guía racional de conduta	Distinguir entre ética e moral, sinalando as semellanzas e as diferenzas entre elas, e estimando a importancia da reflexión ética como un saber práctico necesario para guiar de xeito racional a conduta do ser humano á súa plena realización.	Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral, no que se refire á súa orixe e á súa finalidade. Achega razóns que xustifiquen a importancia da reflexión ética, como unha guía racional de conduta necesaria na vida do ser humano, expresando de forma apropiada os argumentos en que se fundamenta.	Diferenza entre ética e moral. Reflexión ética como guía racional de conduta	CSC CSC	X		
Estrutura moral da persoa. Etapas do desenvolvemento moral en Piaget e Kohlberg. Paso da heteronomía á autonomía moral	. Destacar o significado e a importancia da natureza moral do ser humano, analizando as súas etapas de desenvolvemento e tomando conciencia da necesidade que ten de normas éticas, libre e racionalmente asumidas, como guía do seu comportamento	Sinala en que consiste a estrutura moral da persoa como ser racional e libre, razón pola que esta é responsable da súa conduta e das consecuencias desta. Explica as tres etapas do desenvolvemento moral na persoa, segundo a teoría de Piaget ou a de Kohlberg, e as características propias de cada unha, destacando como se pasa da heteronomía á autonomía moral.	Estrutura moral da persoa. Etapas do desenvolvemento moral en Piaget e Kohlberg. Paso da heteronomía á autonomía moral	CSC CCL CSC	X		
. A liberdade como raíz da estrutura moral da persoa.	Recoñecer que a liberdade constitúe a raíz da estrutura	Describe a relación entre a liberdade e os conceptos de persoa e		CCL	X		

	moral na persoa, e apreciar o papel da intelixencia e da vontade como factores que incrementan a capacidade de autodeterminación.	estrutura moral.					
Características distintivas dos valores éticos. Valores éticos e dignidade humana.	Resaltar a importancia dos valores éticos, as súas especificacións e a súa influencia na vida persoal e social do ser humano, destacando a necesidade de ser recoñecidos e respectados por todos.	Describe as características distintivas dos valores éticos, utilizando exemplos concretos deles e apreciando a súa relación esencial coa dignidade humana e a conformación dunha personalidade xusta e satisfactoria. Emprega o espírito emprendedor para realizar, en grupo, unha campaña destinada a difundir a importancia de respectar os valores éticos, tanto na vida persoal como na social.		CCL CSC CSIE E	X		
Normas. Especificidade das normas éticas. Relativismo moral dos sofistas. Intelectualismo moral en Sócrates e Platón. Relativismo moral fronte a obxectivismo moral	Establecer o concepto de normas éticas e apreciar a súa importancia, identificando as súas características e a natureza da súa orixe e validez, mediante o coñecemento do debate ético que existiu entre Sócrates e os sofistas.	. Define o concepto de norma e de norma ética, distinguíndoa das normas xurídicas, relixiosas, etc. Coñece os motivos que levaron a Sócrates a afirmar o "intelectualismo moral", e explica en que consiste e a postura de Platón ao respecto. Compara o relativismo e o obxectivismo moral apreciando a vixencia destas teorías éticas na actualidade, e expresa opinións de forma argumentada.		CCL CCEC CCEC CCL CSC	X		
Clasificación das teorías éticas: éticas de fins e éticas	Explicar as características e os obxectivos das teorías éticas, así	Enuncia os elementos distintivos das "teorías éticas" e argumenta a súa clasificación en	Clasificación das teorías éticas: éticas de fins e éticas	CAA CCL	X		

<p>procedementais.</p> <p>A ética de Epicuro como ética de fins.</p>	<p>como a súa clasificación en éticas de fins e procedementais, sinalando os principios máis destacados do hedonismo de Epicuro.</p>	<p>éticas de fins e éticas procedementais, e elabora un esquema coas súas características máis destacadas.</p> <p>Enuncia os aspectos fundamentais da teoría hedonista de Epicuro e os valores éticos que defende, destacando as características que a identifican como unha ética de fins.</p>	<p>procedementais.</p> <p>A ética de Epicuro como ética de fins.</p>	<p>CCEC</p>		
<p>O eudemonismo aristotélico como ética de fins.</p> <p>O ben supremo da persoa en Aristóteles e as tres tendencias da alma.</p>	<p>Entender os principais aspectos do eudemonismo aristotélico, identificándoo como unha ética de fins e valorando a súa importancia e a vixencia actuais.</p>	<p>Explica o significado do termo "eudemonismo" e o que para Aristóteles significa a felicidade como ben supremo, e elabora e expresa conclusións.</p> <p>Distingue os tres tipos de tendencias que hai no ser humano, segundo Aristóteles, e a súa relación co que el considera como ben supremo da persoa.</p> <p>Achega razóns para clasificar o eudemonismo de Aristóteles dentro da categoría da ética de fins.</p>		<p>CCL CCEC CCL</p>	<p>X</p>	
<p>. O utilitarismo como ética de fins: principio de utilidade; concepto de pracer; compatibilidade do egoísmo individual co altruísmo universal; localización do valor moral nas consecuencias da acción.</p>	<p>. Comprender os elementos máis significativos da ética utilitarista e a súa relación co hedonismo de Epicuro, clasificándoa como unha ética de fins e elaborando argumentos que apoiem a súa valoración persoal arredor desta formulación ética.</p>	<p>Fai unha recensión das ideas fundamentais da ética utilitarista: o principio de utilidade, o concepto de pracer, a compatibilidade do egoísmo individual co altruísmo universal e a localización do valor moral nas consecuencias da acción, entre outras.</p> <p>Enumera as</p>	<p>O utilitarismo como ética de fins: principio de utilidade; concepto de pracer; compatibilidade do egoísmo individual co altruísmo universal; localización do valor moral nas consecuencias da acción.</p>	<p>CCL CCEC CCL CSIE E</p>	<p>X</p>	

		<p>características que fan do utilitarismo e do epicureísmo unhas éticas de fins.</p> <p>Argumenta racionalmente as súas opinións sobre a ética utilitarista.</p>					
		Bloque 4. A xustiza e a política					
<p>Relación entre ética, política e xustiza no pensamento aristotélico.</p>	<p>. Comprender e valorar a importancia da relación entre os conceptos de ética, política e xustiza, mediante a análise e a definición destes termos, destacando o vínculo entre eles</p>	<p>. Explica e aprecia as razóns que dá Aristóteles para establecer un vínculo necesario entre ética, política e xustiza.</p>		CCEC			X
<p>Semellanzas, diferenzas e relacións entre valores éticos e valores cívicos.</p>	<p>. Comprender e valorar a importancia da relación entre os conceptos de ética, política e xustiza, mediante a análise e a definición destes termos, destacando o vínculo entre eles no pensamento de Aristóteles.</p>	<p>. Utiliza e selecciona información sobre os valores éticos e cívicos, identificando e apreciando as semellanzas, as diferenzas e as relacións entre eles.</p>	<p>Semellanzas, diferenzas e relacións entre valores éticos e valores cívicos.</p>	CAA			X
<p>A política de Aristóteles</p> <p>.Concepto aristotélico de xustiza e a súa relación co ben común e a felicidade.</p>	<p>Coñecer e apreciar a política de Aristóteles e as súas características esenciais, e entender o seu concepto de xustiza e a súa relación co ben común e a felicidade, elaborando un xuízo crítico sobre a perspectiva deste filósofo.</p>	<p>Elabora, recorrendo á súa iniciativa persoal, unha presentación con soporte informático, sobre a política aristotélica como unha teoría organicista, cunha finalidade ética e que atribúe a función educativa ao Estado.</p> <p>Selecciona e usa información, en colaboración co grupo, para entender e apreciar a importancia que Aristóteles lle dá á xustiza como valor ético no que se fundamenta a lexitimidade do Estado e a súa</p>		<p>CSIEE</p> <p>CD</p> <p>CSC</p> <p>CAA</p> <p>CCL</p>			X

		relación coa felicidade e o ben común, e expón as súas conclusións persoais debidamente fundamentadas.					
		Bloque 5. Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos					
Relacións entre ética e dereito.	Sinalar a vinculación entre a ética, o dereito e a xustiza, a través do coñecemento das súas semellanzas, diferenzas e relacións.	Procura e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, as semellanzas e os vínculos entre a ética e o dereito.	Relacións entre ética e dereito.	CCL CD			X
		Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía					
Dimensión moral da ciencia e da tecnoloxía polo seu impacto en todos os ámbitos da vida humana. . Valores recollidos na DUDH como criterio para fixar límites á investigación científico-tecnolóxica.	Recoñecer a importancia da dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía, así como a necesidade de establecer límites éticos e xurídicos, coa finalidade de orientar a súa actividade consonte os valores defendidos pola DUDH.	Utiliza información de distintas fontes para analizar a dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía, avaliando o impacto positivo e negativo que estas poden ter en todos os ámbitos da vida humana (social, económico, político, ético e ecolóxico, etc.).		CAA CM CC T CSC			X
Problemas da tecnodependencia	. Entender e valorar o problema da tecnodependencia e a alienación humana á que conduce.	Destaca o problema e o perigo que representa para o ser humano a tecnodependencia, sinalando os seus síntomas e as súas causas, e estimando as súas consecuencias negativas, como unha adición incontrolada aos dispositivos electrónicos, aos videoxogos e ás redes sociais, que conduce as	Problemas da tecnodependencia	CMC CT			X

		persoas cara a unha progresiva deshumanización.					
. Dilemas morais que presentan os avances en medicina e biotecnoloxía.	Utilizar os valores éticos contidos na DUDH no campo científico e tecnolóxico, coa finalidade de evitar a súa aplicación inadecuada e solucionar os dilemas morais que ás veces se presentan, nomeadamente no terreo da medicina e a biotecnoloxía.	<p>Analiza información seleccionada de diversas fontes, coa finalidade de coñecer en que consisten algúns dos avances en medicina e biotecnoloxía, que formulan dilemas morais (utilización de células nai, clonación, euxeñese, etc.), sinalando algúns perigos que estes encerran de prescindir do respecto á dignidade humana e os seus valores fundamentais.</p> <p>Presenta unha actitude de tolerancia e respecto ante as opinións que se expresan na confrontación de ideas, coa finalidade de solucionar os dilemas éticos, sen esquecer a necesidade de empregar o rigor na fundamentación racional e ética de todas as alternativas de solución formuladas.</p>		CCL			X
				CM			
				CC			
				T			
				CSC			
				CSC			
				CSIE			
				E			

CONTIDOS 4º de ESO	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COM P. CLAVE	T 1	T 2	T 3
		Bloque 1. A dignidade da persoa					
<p>A dignidade do ser humano como valor básico no que se asenta a DUDH.</p> <p>Atributos esenciais do ser humano na DUDH: razón, conciencia e liberdade.</p> <p>Léxico do bloque: dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc.</p>	<p>Interpretar e valorar a importancia da dignidade da persoa como o valor do que parte e no que se fundamenta a DUDH, subliñando os atributos inherentes á natureza humana e os dereitos inalienables e universais que derivan dela, como o punto de partida sobre o que deben xirar os valores éticos nas relacións humanas a nivel persoal, social, estatal e universal.</p>	<p>Identifica a orixe dos dereitos inalienables e universais que establece a DUDH na dignidade do ser humano en tanto que persoa e os atributos inherentes á súa natureza.</p> <p>Identifica na DUDH os atributos esenciais do ser humano: razón, conciencia e liberdade.</p> <p>Relaciona adecuadamente os termos e as expresións seguintes, que se utilizan na DUDH: dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc.</p>	<p>A dignidade do ser humano como valor básico no que se asenta a DUDH.</p>	<p>CSC</p> <p>CCL</p> <p>CAA</p>	<p>X</p>		
		Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais					
<p>. Dereitos e liberdades dos individuos establecidos na DUDH que o Estado debe respectar</p>	<p>. Explicar, baseándose na DUDH, os principios que deben rexer as relacións entre a cidadanía e o</p>	<p>. Explica os límites do Estado que establece a DUDH nos artigos do 18 ao 21, ao determinar as liberdades dos cidadáns e das cidadás que este</p>	<p>Dereitos e liberdades dos individuos establecidos na DUDH que o Estado debe respectar</p>	<p>CCL</p>	<p>X</p>		

	Estado, co fin de favorecer o seu cumprimento na sociedade en que viven	debe protexer e respectar.						
<p>▪ Fenómeno da socialización global.</p> <p>Perigos da socialización global á marxe dos valores éticos universais.</p> <p>Medios de comunicación de masas e socialización global.</p> <p>Conflito entre liberdade de expresión outros dereitos.</p>	<p>Explicar en que consiste a socialización global e a súa relación cos medios de comunicación masiva, valorando os seus efectos na vida e no desenvolvemento moral das persoas e da sociedade, e reflexionar acerca do papel que deben ter a ética e o Estado en relación con este tema.</p>	<p>Describe e avalía o proceso de socialización global, mediante o que se produce a interiorización de valores, normas, costumes, etc.</p> <p>Sinala os perigos que encerra o fenómeno da socialización global se se desenvolve á marxe dos valores éticos universais, e debate acerca da necesidade de establecer límites éticos e xurídicos neste tema.</p> <p>Diserta acerca do impacto que teñen os medios de comunicación masiva na vida moral das persoas e da sociedade, expresando as súas opinións con rigor intelectual. Medios de comunicación de masas e socialización global. Conflito entre liberdade de expresión outros dereitos.</p> <p>Valora a necesidade dunha regulación ética e xurídica en relación co uso de medios comunicación masiva, respectando o dereito</p>	<p>Medios de comunicación de masas e socialización global.</p> <p>Conflito entre liberdade de expresión outros dereitos.</p>	<p>CCEC</p> <p>CCL</p> <p>CSC</p> <p>CCEC</p> <p>CCL</p> <p>CCEC</p> <p>CSC</p>	<p>X</p>			

		á información e á liberdade de expresión que posúen os cidadáns e as cidadás.					
		Bloque 3. A reflexión ética					
<p>Importancia e valor da reflexión ética como defensa dos DDHH.</p> <p>Novos campos da ética aplicada: profesional, bioética, ambiente, economía, empresa, ciencia e tecnoloxía, etc.</p>	<p>Recoñecer que a necesidade dunha regulación ética é fundamental no mundo actual de grandes e rápidos cambios, debido á magnitude dos perigos aos que se enfronta o ser humano, polo que resulta necesaria a súa actualización e a ampliación aos novos campos de acción da persoa, co fin de garantir o cumprimento dos dereitos humanos.</p>	<p>Sinala algúns dos novos campos aos que se aplica a ética (profesional, bioética, ambiente, economía, empresa, ciencia e tecnoloxía, etc.).</p>		<p>CMCC T CSIE E</p>	X		
<p>. Proxecto de vida persoal: límites e oportunidades que ofrecen as circunstancias persoais, e valores éticos que serven como guía.</p>	<p>Comprender e apreciar a importancia que teñen para o ser humano do século XXI as circunstancias que o rodean, salientando os límites que lle impoñen e as oportunidades que lle ofrecen para a elaboración do seu proxecto de vida, conforme os valores éticos que libremente elixe e que dan sentido á súa existencia.</p>	<p>Describe e avalúa as circunstancias que no momento actual o/a rodean, identificando as limitacións e as oportunidades que se lle formulan desde as perspectivas social, laboral, educativa, económica, familiar, afectiva, etc., co obxecto de deseñar, a partir delas, o seu proxecto de vida persoal, determinando libremente os valores éticos que deben guialo/a.</p>		<p>CSIE E</p>	X		
<p>Éticas formais e éticas materiais.</p> <p>Ética kantiana: carácter formal. Autonomía da persoa como valor ético fundamental</p>	<p>Distinguir os principais valores éticos nos que se fundamentan as éticas formais, establecendo a súa relación coa ética kantiana e sinalando a importancia que este filósofo lle atribúe á autonomía da persoa como valor ético fundamental.</p>	<p>Define os elementos distintivos das éticas formais e compáraos cos relativos ás éticas materiais.</p> <p>Explica as características da ética kantiana (formal, universal e racional), así como a importancia da súa</p>	<p>Éticas formais e éticas materiais.</p> <p>Ética kantiana: carácter formal. Autonomía da persoa como valor ético fundamental</p>	<p>CCL CCL CSC</p>	X		

		<p>achega á ética universal.</p> <p>Aprecia, na ética kantiana, o seu fundamento na autonomía da persoa como valor ético esencial e a súa manifestación no imperativo categórico e as súas formulacións.</p>					
<p>. Ética do discurso, de Apel e Habermas, como ética formal. Relación coa ética de Kant.</p>	<p>Identificar a ética do discurso, de Habermas e de Apel como unha ética formal, que salienta o valor do diálogo e o consenso na comunidade, como procedemento para atopar normas éticas xustas.</p>	<p>Identifica a ética do discurso como unha ética formal e describe en que consiste o imperativo categórico que formula, sinalando as similitudes e as diferenzas que posúe co imperativo da ética de Kant.</p> <p>Utiliza a súa iniciativa persoal e emprendedora para elaborar unha presentación con soporte informático acerca das éticas formais, expresando e elaborando conclusións fundamentadas.</p>	<p>Ética do discurso, de Apel e Habermas, como ética formal. Relación coa ética de Kant.</p>	<p>CAA</p> <p>CD</p> <p>CSI</p> <p>EE</p>			X
		Bloque 4. A xustiza e a política					
<p>Democracia e xustiza.</p> <p>Deberes cívicos como cumprimento de valores éticos e como defensa e difusión dos dereitos humanos.</p>	<p>Concibir a democracia non só como unha forma de goberno, senón como un estilo de vida cidadá, consciente do seu deber como elemento activo da vida política, colaborando na defensa e na difusión dos dereitos humanos tanto na súa vida persoal como na social.</p>	<p>. Comprende a importancia que ten para a democracia e a xustiza, que os cidadáns e as cidadás coñezan e cumpran os seus deberes (defensa dos valores éticos e cívicos, coidado e conservación de todos os bens e servizos públicos, participación na elección de representantes políticos/as, respecto e tolerancia á pluralidade de ideas e de crenzas,</p>	<p>Democracia e xustiza.</p> <p>Deberes cívicos como cumprimento de valores éticos e como defensa e difusión dos dereitos humanos.</p>	<p>CSC</p>			

		acatamento das leis e das sentenzas dos tribunais de xustiza, pagamento dos impostos establecidos, etc.).				
Perigos dunha globalización sen valores éticos. Promoción dos DDHH por parte dos Estados: fomento e ensino dos valores éticos.	. Reflexionar acerca do deber da cidadanía e dos Estados de promover o ensino e a difusión dos valores éticos como instrumentos indispensables para a defensa da dignidade e os dereitos humanos, ante o perigo que o fenómeno da globalización pode representar para a destrución do planeta e a deshumanización da persoa	Diserta e elabora conclusións, en grupo, acerca das terribles consecuencias que pode ter para o ser humano o fenómeno da globalización, se non se establece unha regulación ética e política (egoísmo, desigualdade, interdependencia, internacionalización dos conflitos armados, imposición de modelos culturais determinados por intereses económicos que promoven o consumismo e a perda de liberdade humana, etc.).		CAA CSC		X
		Bloque 5. Os valores éticos, o Dereito e a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH)				
Dereito e leis: finalidade, características e xustificación ética. Conflitos entre principios éticos individuais e principios normativos sociais.	Apreciar a necesidade das leis xurídicas no Estado, para garantir o respecto aos dereitos humanos, e disertar acerca dalgúns dilemas morais nos que existe un conflito entre os deberes éticos, relativos á conciencia da persoa, e os deberes cívicos que lle impoñen as leis xurídicas.	Explica a finalidade e as características das leis xurídicas dentro do Estado e a súa xustificación ética, como fundamento da súa lexitimidade e da súa obediencia.		CCL		X
Teoría da xustiza de Rawls: posición orixinal e veo de ignorancia; criterio de imparcialidade; función dos dous principios de xustiza.	. Disertar acerca da teoría de Rawls baseada na xustiza como equidade e como fundamento ético do dereito, e emitir un xuízo crítico acerca dela	Realiza un xuízo crítico acerca da teoría de Rawls e explica a súa conclusión argumentada acerca dela.	Teoría da xustiza de Rawls: posición orixinal e veo de ignorancia; criterio de imparcialidade; función dos dous principios de xustiza.	CCL		X

<p>DDHH como ideais irrenunciáveis.</p> <p>Deficiencias na aplicación dos DDHH referidos ao económico e ao social.</p> <p>Organizacións que traballan pola defensa dos DDHH.</p>	<p>Valorar a DUDH como conxunto de ideais irrenunciáveis, tendo presentes os problemas e as deficiencias na súa aplicación, especialmente no relativo ao ámbito económico e social, indicando a importancia das institucións e os/as voluntarios/as que traballan pola defensa dos dereitos humanos.</p>	<p>Xustifica racionalmente a importancia dos dereitos humanos como ideais para alcanzar polas sociedades e os Estados, e recoñece os retos que aínda teñen que superar.</p> <p>Sinala algunha das deficiencias no exercicio dos dereitos económicos e sociais (pobreza, e falta de acceso á educación, á saúde, ao emprego, á vivenda, etc.).</p>		<p>CSC</p> <p>CSC</p>	<p>X</p>	
<p>Dereito á seguridade e a paz.</p> <p>Compromiso coa paz e a solidariedade coas vítimas da violencia.</p> <p>Ameazas á paz.</p>	<p>Entender a seguridade e a paz como un dereito recoñecido na DUDH (no seu artigo 3) e como un compromiso dos españois e das españoas a nivel nacional e internacional (preámbulo da Constitución española), identificando e avaliando o perigo das novas ameazas que xurdiron nos últimos tempos.</p>	<p>Toma conciencia do compromiso dos españois e das españoas coa paz, como unha aspiración colectiva e internacional recoñecida na Constitución española, e rexeita a violación dos dereitos humanos, amosando solidariedade coas vítimas da violencia.</p> <p>Emprende a elaboración dunha presentación, con soporte audiovisual, sobre algunhas das novas ameazas para a paz e a seguridade no mundo actual (terrorismo, desastres ambientais, catástrofes naturais, mafias internacionais, pandemias, ataques cibernéticos, tráfico de armas de destrución masiva, de persoas e de órganos, etc.).</p>		<p>CSC</p> <p>CD</p> <p>CSC</p>	<p>X</p>	
<p>As Forzas Armadas na Constitución española.</p> <p>Misións das Forzas</p>	<p>Coñecer a misión atribuída na Constitución española ás Forzas</p>	<p>Coñece, analiza e asume como cidadán ou cidadá os compromisos</p>	<p>Conflictos armados: importancia das organizacións internacionais na súa</p>	<p>CSC</p>	<p>X</p>	

<p>Armadas.</p> <p>Conflitos armados: importancia das organizacións internacionais na súa prevención e na súa solución.</p>	<p>Armadas e a súa relación cos compromisos que España ten cos organismos internacionais a favor da seguridade e a paz, reflexionando acerca da importancia do dereito internacional para regular e limitar o uso e as aplicación da forza e do poder.</p>	<p>internacionais realizados por España en defensa da paz e a protección dos dereitos humanos, como membro de organismos internacionais (ONU, OTAN, UE, etc.).</p>	<p>prevención e na súa solución.</p>				
		<p>Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía.</p>					
<p>. Validez ética dos proxectos científicos e tecnolóxicos.</p>	<p>. Identificar criterios que permitan avaliar, de xeito crítico e reflexivo, os proxectos científicos e tecnolóxicos, co fin de valorar a súa idoneidade en relación co respecto aos dereitos e valores éticos da humanidade</p>	<p>. Utiliza información de forma selectiva para atopar algúns criterios que cumpra ter en conta para estimar a viabilidade de proxectos científicos e tecnolóxicos, considerando a idoneidade ética dos obxectivos que pretenden e a avaliación dos riscos e as consecuencias persoais, sociais e ambientais que a súa aplicación poida ter.</p>		<p>CAA</p> <p>CM</p> <p>CC</p> <p>T</p> <p>CSC</p> <p>CSIE</p> <p>E</p>			<p>X</p>
<p>. Códigos deontolóxicos dos axentes sociais</p>	<p>. Estimar a necesidade de facer cumprir unha ética deontolóxica a científicos/as, tecnólogos/as e outros/as profesionais.</p>	<p>Comprende e explica a necesidade de apoiar a creación e o uso de métodos de control, e a aplicación dunha ética deontolóxica para científicos/as e tecnólogos/as e, en xeral, para todas as profesións, fomentando a aplicación dos valores éticos no mundo laboral, financeiro e empresarial.</p>	<p>Códigos deontolóxicos dos axentes sociais</p>	<p>CMCC</p> <p>T</p> <p>CSC</p> <p>CSIE</p> <p>E</p>			<p>X</p>

METODOLOGIA:

ESTRATEGIAS METODOLÓGICAS:

Metodoloxías didácticas activas e contextualizadas que faciliten a participación do alumnado en traballos cooperativos.

A realización de tarefas, a aprendizaxe baseada en problemas, o estudo de casos e o traballo por retos, etc.,

Metodoloxías que lle confiren ao alumnado o papel de axente activo da súa propia formación.

Se tratarán ademais, os elementos transversais do currículo: como a educación cívica e constitucional tendo en conta a comprensión lectora, a corrección na expresión oral e escrita, o uso de ferramentas para a comunicación audiovisual e outros elementos de TIC, Se destacará o emprendemento como antítese do estancamento e a pasividade.

Ademais nesta materia abórdanse temas como o desenvolvemento sustentable, o abuso e o maltrato de persoas con discapacidade, ou o fomento da igualdade de oportunidades, fomentando a reflexión ética para poder y aprender a orientar a nosa conduta.

RECURSOS E MATERIAIS.

Libro de Texto da editorial Vicens Vives, libros da biblioteca e documentais ,internet.

AVALIACIÓN

DESEÑO AVALIACIÓN INICIAL:

Cuestionario inicial e preguntas de exploración inicial do texto.

PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN:

INSTRUMENTOS AVALIACIÓN:

Cuestionarios, test e probas de nivel, resúmos e comentarios de documentais e películas, actividades de “aplica o aprendido” e do “Taller de Ética” e exercicios de “En Síntesis” do libro. Tarefas semanais teórico-prácticas no caso de aula virtual.

CRITERIOS CUALIFICACIÓN:

Clases presenciais: Cuestionario test-4 puntos,

traballo clase- 1 punto,

proba nivel de 5 preguntas-5 puntos a sumar a la calificación

anterior. Test e proba ao finalizar cada unidade.

.ACTIVIDADES TIPO (OPCIONAL)

Visionado películas , documentais, elaboración traballo de investigación de temas da actualidade, filmación de actividades e lugares de interés relacionado co tema tratado. Lectura e comentario de noticias de actualidade. Debates Temáticos..

MELLORAS PROPOSTAS NA MEMORIA DO CURSO ANTERIOR:

Aumentar o número de traballos grupais

Incrementar as exposicións orais

Valorar o visionado de películas e o seu análise.

CONTRIBUCIÓN AOS PLANS DO CENTRO:

PROXECTO LECTOR

Este departamento ten implicacións moi directas coa competencia lingüística e a lectura comprensiva posto que figura entre os seus obxectivos a análise de textos de dificultade crecente, a disertación e argumentación así como a narración e descripción de feitos sociais, de Dereitos Humanos , de Ética e de Filosofía. A lectura de textos así como de artigos de prensa actuais, son unha constante no desenvolvemento do noso currículo. Destacarei como lectura fundamental da materia de Valores Éticos o libro de Fernando Savater “ Ética para Amador”.

PLAN TICS

A aplicación ou desenvolvemento dos coñecementos tratados nas diferentes materias de este departamento dentro de ámbitos como internet, o emprego de soportes informáticos ou a análise da información transmitida por medios audiovisuais constitúense como un elemento gratificante e motivador, e, asemade, unha aprendizaxe imprescindible para a adaptación do alumnado a futuras incorporacións a distintos ámbitos académicos ou laborais.

Esta área facilita a través das súas diversas materias o desenvolvemento de habilidades que van desde o acceso á información ata a súa transmisión en distintos soportes, incluíndo a utilización das tecnoloxías da información e a comunicación como elemento esencial para se informar, aprender e comunicarse.

O alumnado pode ampliar os contidos a través dos distintos enlaces da zona web, que atopará no final de cada tema dado, da editorial do texto.

PLAN CONVIVENCIA

O obxectivo final de todo proceso educativo é formar persoas, socializar aos alumnos para ser membros activos da comunidade na que viven, comunidade local, mais tamén comunidade nacional e global. E dentro das áreas escolares non hai dúbida de que as Ciencias Sociais, a Xeografía e Historia e os Valores Éticos teñen un potencial formativo moi elevado pois o seu obxecto de estudo é o ser humano. O obxectivo será o de acadar unha sociedade mais xusta defendendo a dignidade e os dereitos fundamentais para todas as persoas.

Dende esta área se contribúe ao plan de convivencia co tratamento na aula de temas específicos tales como os “dereitos humanos”, os “movementos migratorios”, a “riqueza e pobreza no mundo globalizado”, a “débeda externa dos países subdesenvolvidos” e “convivir como persoas”, para iso será necesario:

- Diferenciar convivir e coexistir.
- Identificar os valores e actitudes que aseguran a convivencia nunha sociedade plural.
- Analizar os diferentes tipos de igualdade.
- Coñecer os avances cara á convivencia xusta.
- Experimentar o recoñecemento recíproco.
- Entender o sentido de xusticia e de gratuidade.
- Identificar os diferentes dereitos fundamentais.

A través do tratamento na clase de estos temas e a través de actividades de representación, por exemplo dramatizacións e roll-playing, pódese pór en marcha aprendizaxes de conductas resolutivas de conflitos.

PROXECTO LINGÜÍSTICO

Contribúe este departamento a o proxecto linguístico do centro co fomento da lectura de narrativa tanto en galego como en castelán así tamén cos debates, resúmos e exposicións orais dos temas desenvolvidos. Ademais sinalar que o departamento de Xeografía e Historia neste centro, CPI, onde non hai departamentos de Economía nin de Filosofía, ten entre os seus obxectivos a adquisición do vocabulario específico da materia (arte, xeografía, historia, lexislación laboral, conceptos económicos, de ética etc.....) neste caso a aproximación a o vacabulario e conceptos de Ética e Filosofía.

Rois 15 setembro 2022

Pilar de Castro Docampo

